

OD REDAKCJI

Niniejszy zeszyt wymaga krótkiego bodaj komentarza objaśniającego jego charakter oraz układ treściowy i kompozycyjny. W odróżnieniu bowiem od tamtych, wcześniej skompletowanych i wydanych, które grupowały artykuły i rozprawy przedstawiane pierwotnie jako referaty na posiedzeniach naukowych Międzywydziałowego Zakładu Badań nad Kulturą Bizantyńsko-Słowiańską KUL, a więc reprezentowały tematykę wielce zróżnicowaną i tylko ze względów wydawniczych objętą jednym wspólnym tytułem – nazwą rocznika i jego serii słowianoznawczej, na tom obecny złożyły się materiały dwóch konferencji zorganizowanych przez tę placówkę naukową w 1987 r.

Pierwsza z nich miała miejsce w styczniu 1987 r. (26-27 I) i dotyczyła problematyki translatorskiej; jej temat brzmiał: Z zagadnień i doświadczeń przekładania słowiańskich tekstów religijnych na język polski; druga – odbyta we wrześnie tego samego roku (28-29 IX), poświęcona była problemowi: Rosja i Rosjanie wobec chrześcijańskiej kultury Europy Zachodniej. Dorobek obu przedsięwzięć nie był zbyt obfity (w pierwszej zgłosiło swój udział 12 autorów, w drugiej – jedynie 10; zresztą nie wszyscy uczestnicy złożyli potem swoje wystąpienia referatowe w formie gotowej do publikacji), zdołano jednak zgromadzić łącznie teksty dziesięciu opracowań, których autorzy postawili oraz opracowali interesujące a ważne dla obu kręgów problemowych kwestie, stanowiące istotne w poszczególnych wypadkach uzupełnienie dotychczasowej wiedzy zarówno w dziedzinie związków kultury rosyjskiej z katolicką Europą, jak i teorii oraz praktyki translatorskiej w zakresie przekładania tekstów religijnych z jednego języka słowiańskiego na inny. Dlatego też w obecnym tomie grupujemy – umieszczając je pod stosownymi tytułami w dwóch odrębnych działach – najważniejsze wypowiedzi sesyjne z obu wymienionych imprez naukowych.

W obrębie pierwszego znalazło się 6 opracowań, dotyczących w większości XIX-wiecznych faktów kulturowych. Kolejno więc ich autorzy zajmują się czy to indywidualnymi drogami poszczególnych Rosjan do katolicyzmu zachodnio-europejskiego (Zinaida Wołkońska) bądź kultury Zachodu (Włodzimierz Odojewski), czy relacjami pomiędzy łacińską Europą a Rosją znajdującymi swój wyraz w postawach, programach i poglądach reprezentantów poszczególnych nurtów czy ugrupowań społeczno-filozoficznych (słowianofile, "poczwicznicy"). Jedynie dwie prace wykraczają poza ramy chronologiczne XIX stulecia; pierwsza dotyczy sylwetki intelektualnej i duchowej pierwszego w dziejach Rosji okcydentalisty-filokatolika, feldmarszałka czasów Piotra I Borysa Szeremietiewa, druga wprowadza nas w dzieje rosyjskiej myśli filozoficznej pierwszej połowy

wieku XX, ukazuje bowiem stosunek wybitnego rosyjskiego filozofa tego stulecia, Mikołaja Bierdiajewa, do myśli francuskiej. Zabrakło natomiast, niestety, wśród tych tekstów dwóch jeszcze wystąpień konferencyjnych, które stanowiły w toku tego spotkania naukowego ważkie dopełnienie tytułowej problematyki; nie przygotowali do druku swoich komunikatów-referatów dwaj autorzy (Jan Jarco, Ryszard Łuźny), którzy referowali stan badań w zakresie wiedzy o takich dwóch reprezentantach rosyjskiej XX-wiecznej myśli wyrażających postawę szczególnie prozachodnio-katolicką, jak poeta i myśliciel Wiaczesław Iwanow oraz kapłan, egzarcha rosyjskich katolików obrządku wschodniego, Leonid Fiodorow.

Na dział drugi złożyły się zarówno prace poruszające różne problemy teoretyczne z zakresu sztuki przekładu tekstów biblijnych (praca Ewy Siatkowskiej oraz Irydy Grek-Pabisowej i Ireny Maryniakowej, Wojciecha Chlebdy ustalenia w sprawie słownika frazemów biblijnych rosyjsko-polskich), jak i wypowiedzi stanowiące wyraz przemyśleń teoretycznych oraz doświadczeń warsztatowych tłumacza praktyka (Franciszek Sielicki). I tu również, niestety, zabrakło innych wystąpień uczestników wymienionej sesji translatorskiej, którzy w swoich czy to dłuższych wypowiedziach w dyskusji panelowej, czy też w obszerniejszych wystąpieniach typu komunikatów poruszyli (Jan Jarco, Ryszard Łuźny) ważne, mogące w sposób istotny wzbogacić tytułową problematykę teorii i praktyki przekładu tekstów religijnych, kwestie; odnośne teksty nie zostały ostatecznie przygotowane i oddane do druku.

Lublin, listopad 1988 roku